

Οδοιπορικό στο ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Νικολάου στην Άνω Βάθεια

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Το ιστορικό μοναστήρι του Αγίου Νικολάου Άνω Βάθειας συμπληρώνει φέτος 50 χρόνια από την επανίδρυσή του. Το πρωί της Δευτέρας 20 Μαΐου, τελέσθηκε Όρθρος και Αρχιερατική Θεία Λειτουργία χοροστατούντος του Μητροπολίτη Χαλκίδος, Ιστιαίας και Βορείων Σποράδων Κ. Χρυσόστομου. Τη Θεία Λειτουργία παρακολούθησε με κατάνυξη και ο δήμαρχος Ερέτριας κ. Βασίλης Βελέντζας.

Ο δήμος Ερέτριας, με αφορμή την 50η επέτειο από την επανίδρυση της Μονής παρουσιάζει ένα οδοιπορικό για το ιστορικό προσκύνημα της Ορθοδοξίας που αποτελεί κόσμημα και σημείο αναφοράς για ολόκληρη την Εύβοια. Άλλωστε, το τριήμερο του Αγίου Πνεύματος απέχει μόλις λίγες εβδομάδες και ο Δήμος Ερέτριας με τις γραφικές παραλίες, τους εντυπωσιακούς ορεινούς όγκους, τα αρχαιολογικά και θρησκευτικά μνημεία, είναι ο ιδανικός προορισμός για ολιγοήμερες και πολυήμερες διακοπές.

Η ιστορία του χάνεται στα βάθη των αιώνων. Η ομορφιά του απaráμιλλη, ησυχαστήριο, καταφύγιο ψυχής και προσευχής είναι το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου της Άνω Βάθειας.

Βορειοανατολικά της Άνω Βάθειας, του κοινοτικού διαμερίσματος του Δήμου Ερέτριας, περίπου 8χλμ από τα τελευταία σπίτια και σε υψόμετρο 470 μέτρων, ξεπροβάλλει το κατάλευκο γυναικείο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου.

Χρώματα Ελλάδος, αρώματα Ελληνικής γης. Οι αισθήσεις ξυπνούν και επιδίδονται σε ένα μυστηριακό χορό. Η θέα από το μοναστήρι κόβει την ανάσα. Το βλέμμα «χάνεται» στο μπλε του Ευβοϊκού, αναζητά τις ακτές της Αττικής. Οι μυρωδιές από τα κυπαρίσσια, τα πλατάνια, οι βελανιδιές, τα άγρια φυτά της Ελληνικής φύσης δημιουργούν ένα μεθυστικό άρωμα. Ο ήχος από τις καμπάνες και τους ψαλμούς από τις μοναχές δημιουργεί κατανυκτική ατμόσφαιρα.

Στην αυλή δεσπόζει ο εντυπωσιακός πλάτανος, ηλικίας περίπου 1.000 ετών. Στις ρίζες του έχει κτισθεί βρύση όπου αναβλύζει ασταμάτητα νερό.

Σύμφωνα με ενδείξεις το μοναστήρι ιδρύθηκε στα μέσα του 15ου αιώνα, με πιο πιθανή χρονολογία το 1455.

Οι πρώτοι μοναχοί ήρθαν από μοναστήρι της Κωνσταντινούπολης, που προφανώς είχε καταστραφεί κατά την Άλωση της Πόλης. Εικάζεται, ότι έχτισαν το μοναστήρι πάνω σε ερείπια ή μικρότερα κτίσματα παλαιότερου που προϋπήρχε, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν σχετικά ευρήματα. Το σύστημα της πρώτης αυτής ανδρώας αδελφότητας ήταν κοινοβιακό.

Οι πρώτοι μοναχοί και ιδρυτές της μονής του Αγίου Νικολάου είναι ο καθηγούμενος Νεόφυτος, ο ιερομόναχος Δαβίδ, ο ιερομόναχος Παρθένιος και στη συνέχεια ήλθαν άλλα 5 - 7 άτομα, επίσης μοναχοί και ιερείς.

Η πρώτη δεκαετία 1455-1465 αφιερώθηκε σε έργα υποδομής. Γύρω στο 1460 - 1463 (κατά τη διάρκεια της πατριαρχείας του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ιωάσαφ Α΄ του Κόκκα (1459 -1463) οικοδομήθηκε και αγιογραφήθηκε το καθολικό της μονής, δηλαδή ο κεντρικός και κύριος ναός της.

Η οικοδόμηση του καθολικού και η αγιογράφησή του έγιναν σχεδόν ταυτόχρονα καθώς οι τοιχογραφίες έγιναν σε fresco (νωπογραφία), τεχνική η οποία απαιτεί φρέσκο σοβά και επεξεργασία πριν στεγνώσει. Το καθολικό του Αγίου Νικολάου και οι αγιογραφίες του σώζονται μέχρι σήμερα, αλλά έχουν υποστεί σημαντικές φθορές.

Το σχέδιο του ναού είναι ορθογώνιο και η γενική διάταξή του είναι μονόκλιτη σταυρεπίστεγη Βασιλική. Ενδιαφέρον σημείο του καθολικού της μονής είναι η πλούσια εξωτερική διακόσμησή του γεγονός το οποίο μαρτυρεί ικανότητα και μεράκι των κατασκευαστών αλλά και οικονομική επιφάνεια των κτητόρων.

Η αγιογράφηση του ναού ακολουθεί τη δογματική σειρά απεικόνισης: Ο Παντοκράτορας στην πρώτη κάμαρα, την ανατολική και εγκάρσια (επειδή δεν υπάρχει τρούλος), η Πλατυτέρα στην κόγχη του Ιερού, η θεία Κοινωνία των Αποστόλων και η παράσταση του μελισμού του Άρτου στις κατώτερες ζώνες της κόγχης. Στο δε τύμπανο της κόγχης απεικονίζεται η Ανάληψη του Κυρίου. Οι τοιχογραφίες του ναού έγιναν όλες την ίδια εποχή, από τον ίδιο αγιογράφο, ο οποίος όπως όλα δείχνουν ονομαζόταν Κύριλλος. Η τεχνοτροπία της αγιογραφίας είναι της Μακεδονικής σχολής. Η Σχολή αυτή χαρακτηρίζεται για τον ρεαλισμό και την ελευθερία της. Έχει ένταση, κίνηση και πλούσια χρωματολογία. Το πρόσωπο και τα ενδύματα είναι πλατειά φωτισμένα, γι' αυτό και την ονομάζουν «πλατειά τεχνοτροπία». Εκτιμάται ότι η τέχνη αυτή υπήρξε ιδιαίτερα συμμαθής στους λογίους, στις μορφωμένες τάξεις, τους αυλικούς.

Η ΑΚΜΗ, Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗ

Όπως όλα δείχνουν ο βίος της μονής υπήρξε αδιατάρακτος μέχρι τις αρχές του 18ου αιώνα, οπότε άρχισαν οι αγώνες κατά των Τούρκων.

Η μονή του Αγίου Νικολάου Άνω Βάθειας ήκμασε τα χρόνια 1700 - 1920. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου η μονή οργανώνεται, αποκτά μεγάλη κτηματική περιουσία από αγορές και δωρεές, αγοράζει και διατηρεί ανεμόμυλους, υδρόμυλο, ελαιοτριβείο και πατητήριο σταφυλιών, έχει καζάνι για την απόσταξη της ρακής.

Από το 1921 η δραστηριότητα της Μονής άρχισε να φθίνει και τελικά διαλύθηκε το 1958.

Το μοναστήρι επανιδρύθηκε το 1963. Μια ομάδα από πεντε μοναχές έφυγε από την Αργολίδα και στις 4 Απριλίου 1963 εγκαταστάθηκε στο εγκαταλελειμμένο μοναστήρι, έπειτα από ευλογία του μακαριστού Μητροπολίτη Χαλκίδας Γρηγορίου. Χαλάσματα και ερείπια, ήταν η εικόνα που αντίκρισαν. Εκτός από το καθολικό της μονής, δυο μισοερειπωμένα κελιά, το πλατάνι και τη βρύση, δεν υπήρχε τίποτε άλλο. Με εράνους, δωρεές, προσωπική εργασία των μοναζουσών αλλά και πολλών κατοίκων των κοντινών χωριών, κτίσθηκε αρχικά η πρώτη πτέρυγα κελιών και οι νέες πτέρυγες στη συνέχεια. Επίσης, ανοικοδομήθηκαν παρεκκλήσια (Οσ. Θεοδοσίου του Νέου και Αγ. Νεκταρίου), φιλοτεχνήθηκε νέο τέμπλο (1973) και δημιουργήθηκαν εργαστήρια αγιογραφίας και κεντητικής.

ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΞΩΚΛΗΣΙΑ, ΙΕΡΑ ΛΕΙΨΑΝΑ ΚΑΙ ΤΑΦΟΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

Παρεκκλήσια που υπάρχουν στη μονή του Αγίου Νικολάου Άνω Βάθειας: Όσιος Θεοδόσιος (στον περίβολο), Άγιος Νεκτάριος, Άγιος Λάζαρος (μοναστηριακό οικοδομικό συγκρότημα).

Εξωκκλήσια: Άγιος Γεώργιος (βόρεια της Μονής), Ζωοδόχος Πηγή (Αγλέφαρος), Ιωάννης ο Πρόδρομος (Άνω Βάθεια), Προφήτης Ηλίας (βόρεια της Μονής), Υπεραγία Θεοτόκος (κοντά στο Παρθένι).

Ιερά Λείψανα που αποθησαυρίζονται στο Μοναστήρι: Αγ. Αρσενίου του Καππαδόκη, Αγ. Αρσενίου του Παρίου, Αγ. Διονυσίου, Αγ. Θεοδώρου του Τήρωνος, Αγ. Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Αγ. Μηνά, Αγ. Νικολάου του Θαυματουργού, Αγ. Νικολάου του Σικελιώτου, Αγ. Ξενοφώντος, Αγ. Παντελεήμονος, Αγ. Παρασκευής, Αγ. Τρύφωνος, Αγ. Χαραλάμπους του Οσ. Δαβίδ και Τεμάχιο Τιμίου Ξύλου.

Στη μονή βρίσκεται το Κοιμητήριο των Μητροπολιτών Χαλκίδας, κάτι που δεν είναι σύνηθες σε μοναστήρια.

Ημέρες Πανηγύρεων: Αγ. Νικολάου (6/12 και 20/5), Αγ. Θεοδώρου του Νέου (7/8) και Αγ. Νεκταρίου (9/11).

Ηγουμένη: Μοναχή Μακαρία. Τηλέφωνο: 22290 36070. Ταχυδρομική Διεύθυνση: Ι.Μ Αγίου Νικολάου 34006, Άνω Βάθεια.

Πώς θα πάτε:

Μπορείτε να ταξιδέψετε οδικώς, μέσω της παλαιάς ή της καινούργιας γέφυρας της Χαλκίδας και από εκεί να κατευθυνθείτε προς τη Νότια Εύβοια. Η Ι.Μ Αγίου Νικολάου Άνω Βάθειας απέχει 40 χιλιόμετρα από τη Χαλκίδα και περίπου οκτώ χιλιόμετρα από την Άνω Βάθεια. Η πρόσβαση στο μοναστήρι γίνεται μόνο με Ι.Χ. Ορισμένες μέρες την εβδομάδα το χωριό της Άνω Βάθειας συνδέεται με το ΚΤΕΛ. Στο Δήμο Ερέτριας μπορείτε να φτάσετε και μέσω του ferry boat που εκτελεί καθημερινά δρομολόγια Ωρωπός – Ερέτρια και από εκεί να κατευθυνθείτε προς την Αμάρυνθο. Για περισσότερες πληροφορίες καθώς και για δρομολόγια μπορείτε να απευθυνθείτε στα εξής τηλέφωνα: Πρακτορείο Ερέτριας 22290 64990 και Λιμεναρχείο Ωρωπού 22950 37270.

Πού θα μείνετε: Ξενοδοχεία, ξενώνες, καταλύματα για όλα τα βαλάντια και επιλογές υπάρχουν κυρίως στην Ερέτρια, στην Αμάρυνθο και στην ορεινή Σέττα. ([Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να δείτε εδώ](#))

Πού θα φάτε:

Ακόμη και στο πιο μικρό χωριουδάκι του Δήμου Ερέτριας υπάρχουν ταβερνάκια με εκλεκτούς μεζέδες, ντόπια κρέατα και θαλασσινά. Τηγανόψωμα, μπακλαβάδες, ψητά κρέατα, τηγανιές είναι τα πιο δημοφιλή πιάτα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: Έρευνα, επιμέλεια και φωτογραφίες Γραφείο Τύπου Δήμου Ερέτριας. Ιστορικές πηγές: Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, Ιερά Μητρόπολη Χαλκίδος, «Ιερά Μονή Αγ. Νικολάου Άνω Βάθειας Ευβοίας 500 χρόνια Ζωής και Μαρτυρίας» του Πρωτοπρ. Κων/νου Φούσκα, «η πορεία της Αγιογραφικής Τέχνης

στο Χρόνο», Ι.Μ Παντοκράτορας.

Πηγές:-δελτίο τύπου Δήμου Ερέτριας-amen.gr